

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelki: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italiji in
inozemstvu: UPI S. A. MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Cor. Post. No 13-3118

JUTRO

Ishaja vsak dan razen ponedeljka
Mesečna naročnina 25 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Pucinijska ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

In unerschütterter Standhaftigkeit

Noch immer verteidigen sich zahlreiche Stützpunkte im Raum von Cherbourg — Der Schwerpunkt der Kämpfe in der Normandie bei Tilly — Weit über 50 Panzer abgeschossen — Erbitterte Abwehrschlacht östlich der Beresina

Aus dem Führerhauptquartier, 28. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Normandie lag der Schwerpunkt der Kämpfe wieder im Raum südöstlich Tilly. Während des ganzen Tages griffen starke feindliche Infanterie- und Panzerverbände, von schwerer Schiffsartillerie unterstützt, unsere Front an. Der Ansturm brach am frühen Morgen an. Der Ansturm brach am frühen Morgen an. Der Ansturm brach am frühen Morgen an.

Nur in einem Abschnitt konnte der Feind nach hartem wechselvollem Kampf seinen Einbruchsräum geringfügig erweitern. Er hatte schwerste blutige Verluste und verlor dort über 50 Panzer.

Östlich der Orne wurde ein feindlicher Stossrumpf restlos vernichtet.

Im Raum von Cherbourg verteidigten sich immer noch zahlreiche Stützpunkte des Heeres, der Kriegsmarine und der Luftwaffe tapfer und ihrer Pflicht getreu. Die Einfahrt in den Hafen von Cherbourg ist dadurch dem Gegner nach wie vor verwehrt, wenn auch die Trümmer der Stadt im Besitz des Feindes sind. Auch im Nordost- und Norwestteil der Halbinsel Cherbourg halten sich noch einige Stützpunkte in unerschütterter Standhaftigkeit.

In der letzten Nacht griffen schwere Kampfflugzeuge feindliche Schiffsansammlungen vor der normannischen Küste an. Ein Speziallandungsschiff wurde in Brand geworfen. Es entstanden Explosionen.

Die Marineküstenbatterie »York« zwang einen feindlichen Zerstörer und einen Schnellboot-Verband, die in den Hafen Cherbourg eindringen wollten, zum Abzichen.

Vor der niederländischen Küste und im Kanal beschädigten Vorpostenboote mehrere britische Schnellboote.

Schweres Feuer der »V 1« liegt unaufhörlich auf dem Raum von London.

An der italienischen Front wurde auch gestern wieder im Abschnitt zwischen der Küste und dem Trasimenischen See erbittert gekämpft. Der Feind versuchte von neuem, mit starken Infanterie- und Panzerverbänden unsere Front zu durchbrechen. Es kam zu schweren, wechselvollen Kämpfen, in denen der Gegner jedoch nur auf dem äussersten Weftflügel

Boden gewinnen konnte. In allen übrigen Abschnitten wurde er unter hohen blutigen Verlusten abgewiesen.

In den schweren Abwehrkämpfen westlich des Trasimenischen Sees haben die 29. Panzergrenadier-Division unter Führung von Generalleutnant Fries, die 4. Fallschirmjäger-Division unter Führung von Oberst Trettner und die 356. Infanterie-Division unter Führung von Generalleutnant Faulenbach, hervorragend durch Artillerie und Flakartillerie unterstützt, alle mit überlegenen Kräften geführten Durchbruchversuche des Feindes unter besonders hohen Verlusten für den Gegner zum Teil im Nahkampf immer wieder abgewehrt.

Im Mittelabschnitt der Ostfront dauern die erbitterten Kämpfe im Raum Bobruisk und Mogilew an. Nach Räumung der Städte Orscha und Witebsk hat sich die schwere Abwehrschlacht in dem Raum östlich der mittleren und oberen Beresina verlagert.

Südöstlich Polozk scheiterten wiederholte Durchbruchversuche der Bolschewisten. Südöstlich Pleskau brachen örtliche Angriffe des Feindes zusammen.

Schlachtfliegerverbände unterstützten die Abwehrkämpfe des Heeres und vernichteten zahlreiche feindliche Panzer, über 100 Kraftfahrzeuge und eine grosse Zahl Geschütze.

Schwere Kampfflugzeuge führten am Tage einen Angriff gegen den Bahnhof Kalinkowitschi. Auch in der Nacht wurde der sowjetische Nachschubverkehr erfolgreich bekämpft. Besonders in den Bahnhöfenanlagen von Smolensk entstanden Brände und Explosionen.

Bei mehreren feindlichen Angriffen auf Stadt und Hafen Kirkenes brachten Jäger und Flakartillerie in den gestrigen Abendstunden und im Verlauf der Nacht 77 sowjetische Flugzeuge zum Absturz. In heftigen Luftkämpfen errangen Oberleutnant Dorr und Leutnant Norz allein je 12 Luftsiege.

Ein starker nordamerikanischer Bombenverband führte gestern Vormittag einen Angriff gegen das Stadtgebiet von Budapest. Deutsche und ungarische Luftverteidigungskräfte vernichteten 24 feindliche Flugzeuge.

Deutsche Kampfflugzeuge griffen in der letzten Nacht Einzelziele in Südostengland an.

V neomajni vztrajnosti

Na področju Cherbourg se še vedno brani mnogo oporišč — Pri Tillyju je žarišče bojov v Normandiji — Uničenih je bilo nad 50 oklopnikov — Ogorčena obrambna bitka vzhodno od Berezine

Führerjev glavni stan, 28. jun. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

V Normandiji je bilo težišče bojov zopet na področju južnovzhodno od Tillyja. Ves dan so s podporo najtežjega ladijskega topništva močni sovražnikovi pehotni in oklopniki oddelki napadali našo bojno črto. Naval se je zrušil v žilavem odporu naših junaških divizij, ki so s protinapadi ponekod sovražniku zopet izrgale ozemlje, ki so ga izgubile prejšnje dni.

Le na enem odseku je sovražnik po hudem in izpremem polnem boju uspelo malenkostno razširiti svoje vdorno mesto. Imel je najtežje krvne izgube in je izgubil tankaj nad 50 oklopnikov.

Vzhodno od Orne smo popolnoma uničili sovražnikov naskakovalni oddelki.

Na področju Cherbourg se še vedno junaško in zvesto svoji dolžnosti branijo številna oporišča vojske, vojne mornarice in letalstva. S tem je sovražnik še nadalje zablavljen v Cherbourgsko lukso in morse strani, čeprav so mestne razvaline v njegovi posesti. Tudi v severovzhodnem in severozahodnem delu cherbourgškega polotoka se v neomajni vztrajnosti drže še nekatera oporišča.

V pretekli noči so težka bojna letala napadla zbirališča sovražnih ladij pred normandijsko obalo. Posebna izkrcavalna ladija je bila zažgana. Nastale so eksplozije.

Mornariška obalna baterija »York« je prisilila skupino sovražnih rušilcev in brzih čolnov, ki je hotela vdreti v cherbourgško lukso, da se je obrnila.

Pred nizozemsko obalo in v Rokavskem prelivu so poškodovali stražni čolni več britanskih brzih čolnov.

Londonško področje je neprestano pod težkim ognjem orožja »V 1«.

Na italijanskem bojišču so bili tudi večerj na odseku med obalo in Trasimenim jezerom ogorčeni boji. Sovražnik je znova poskušal s močnimi pehotnimi in oklopnimi oddelki prebiti nemške črte. Prišlo je do hudih, izpremem polnih bojov, v katerih je nasprotniku le na skrajnem zahodnem krilu uspelo, da je pridobil nekaj

ozemlja. Na vseh ostalih odsekih je bil z visokimi krvnimi izgubami odbit.

V težkih obrambnih bojih zapadno od Trasimenjskega jezera so 29. divizija oklopnih grenadirjev pod vodstvom generalnega poročnika Friesa, 4. divizija padalcev pod vodstvom polkovnika Trettnerja in 356. pehotna divizija, pod vodstvom generalnega poročnika Faulenbacha, s sijajno podporo navadnega in protiletalskega topništva, s posebno visokimi izgubami za nasprotnika in deloma v bojih iz bližine, vedno znova odbile vse, s premočnimi silami izvršene poizkuse sovražnika, da bi prebil naše črte.

Na srednjem odseku se nadaljujejo ogorčeni boji na področju Bobrujska in Mogilevja. Po izpraznitvi mest Orše in Vitebska se je premeštila težka obrambna bitka na področje vzhodno od srednje in zgornje Berezine.

Južnovzhodno od Polocka so se izjavili ponovni boljševiški prebijalni poizkusi. Južnovzhodno od Pskova so se strli krajevni sovražnikovi napadi.

Oddelki bojnih letal so podpirali obrambne boje vojske ter uničili mnogo sovražnih oklopnikov, nad slo vozil ter veliko število topov.

Težka bojna letala so napadla podnevi kolodvor v Kalinkovitschi. Tudi ponoči smo uspešno napadali sovjetski oskrbovalni promet. Predvsem na kolodvorskih napravah v Smolensku so nastali požari ter eksplozije.

Pri številnih sovražnih napadih na mesto in lukso Kirkenes so sestrelili lovci in protiletalsko topništvo v sinočnih urah ter ponoči 77 sovjetskih letal. V središčih letalskih spopadov sta dosegla nadporočnik Dorr in poročnik Norz vsak po 12 letalskih zmag.

Močan ameriški bombniški oddelki je večerj dopoldne napadel mestno področje Budimpešte. Nemške in madžarske zračno-obrambne sile so uničile 24 sovražnikovih letal.

Nemška bojna letala so napadla v poslednji noči posamezne cilje v južnovzhodni Angliji.

Nemška pomoč Finski

Berlin, 28. jun. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je obiskal finsko vladu. Pri tem obisku so razpravljali o vprašanjih, ki zadevajo Nemčijo in Finsko, predvsem pa o želji finske vlade po vojaški pomoči.

Nemška vlada je izjavila, da je pripravljena ustreči tej želji finske vlade. Razgovori med zunanjim ministrom von Ribbentropom in predsednikom Finske Rytijem ter finkim zunanjim ministrom Ramsajjem so potekali v duhu bratstva in orožju obeh armad in prijateljstva obeh narodov. V vseh točkah je bil dosežen popoln sporazum med gledišči nemške in finske vlade.

Berlin, 28. jun. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je imel o priliki svojega obiska na Finskem daljši razgovor tudi s finkim ministrskim predsednikom Linkomiesom.

Berlin, 28. jun. Pomen, ki ga pripisuje nemški tisk uradni objavi o razgovorih Ribbentropa s finsko vladu, izhaja že iz tega, da so listi objavili gornjo izjavo na prvi strani svojih izdaj. V komentarjih podčrtujejo zlasti obljubo nemške vojaške pomoči in poudarjajo, da to dokazuje nezmožljivo nemško-finsko solidarnost v duhu bratstva in orožju.

»Völkischer Beobachter« označuje za samoočelno umevno, da so Nemci ustregli finski želji po vojaški pomoči. Nemško-finska vojna skupnost je v treh letih skupnega obrambnega boja proti boljševizmu postala skupnost usode. Finska je prepričana, da sporazum z Moskvo ni mogoč, ker se mora vsak poizkus, da bi na diplomatski podlagi prišlo do medsebojne rešitve, razbiti ob osvojevalnih načrtih boljševizma. List opozarja, da je imel spomladanski sovjetski sunek namen izločiti Finsko iz protiboljševiške fronte, da pa so ga vlada, parlament in javno mnenje soglasno odbili. Zavešt, da z Moskvo ni mogoče pakirati, ni Finske tudi v težkih urah nikdar zapustila. »Zavešt, da se bori za najvišje moralne vrednote, za svobodo in za življenje bodočih pokolenj«, tako zaključuje »Völkischer Beobachter«, »daje finkemu narodu moč, da tudi ob uri najtežjih preizkušenj ne bo obupal.«

»Deutsche Allgemeine Zeitung« spominja na izjavo, ki jo je pred tedni dal Ribbentrop Rumuniji in v kateri je dejal, da bo nemški vojak rumunska tla prav tako branil kakor svojo lastno domovino. List pravi dalje, da se Finci sedaj lahko zanesajo, da se bodo nemške čete borile skupno z njimi proti skupnemu sovražniku. Tudi za Finsko je danes na tehnični ves njen obstoj. Njen zemljepisni položaj in njene zgodovinske izkušnje z vzhodnim sosedom so ji posebno jasno pokazale, da so si boljševiki postavili za cilj uničiti finsko svobodo enako, kot bi hoteli podjarmiti Rumunijo, Bolgare in druge. V tem spoznanju niso mogle Fincev zapeljati niti svetohilne boljševiške ponudbe, ki jih je sedaj zamenjala ofenziva proti mali deželi, da bi tako grožnja dosegla to, kar ni uspelo z diplomatsko grožnjo. »Finska«, piše list, »je istočasno vogelni kamen in valom evropske obrambe proti boljševizmu.«

Berliner Lokal-Anzeiger poudarja, da se tudi v tej uri kaže velika povezanost vseh evropskih narodov, ki se morajo boriti za svoj obstoj in za svojo bodočnost. »Vsi od Severnega rta pa do Črnega morja so si edini v svoji volji do življenja in lastnega obstoja. Pomoči od zunaj Evropa v tem usodnem boju ne more pričakovati.«

Seja finskega parlamenta

Helsinki, 27. jun. Finski parlament se je večerj ob 14. uri sestel k enourni redni seji, na kateri so v skladu z dnevnim redom v prvem in drugem čitanju obravna-

vali razne zakonske predloge. Ob 20. uri se je sestel parlament k tajni seji.

Bji na vzhodnem bojišču

Berlin, 28. jun. Mednarodni poročevalski urad poroča o bojih na vzhodnem bojišču: Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so boljševiki nadaljevali s ponovnimi napadi, podprtimi z izredno močnimi oklopnimi in strelskimi silami, na dosedanjih napadalnih žariščih. Pri tem se jim je posrečilo prodreti na področje Orše. Nemška posadka v tem kraju je krvavo odbila vse osredotočene sovražnikove napade. Sovražnikov sunek iz juga v smeri proti Bobrujsku so Nemci s srditim protinapadom zastavili in razbili. Na področju Polocka se je izjavilo mnogo z oklopniki podprtih boljševiških napadov že pred nemškimi črtami. Izgube sovražnika so bile zelo velike.

Berlin, 28. jun. Boljševiška bojna letala so naletela na ogorčen odpor pri poizkusu, da bi motila nemški vojaški promet na področju Orša—Smolensk. Oddelki lažje protiletalskega topništva je pri tem v enem dnevu sestrelili 11 sovjetskih letal ter tako uničil skoro vse sovražni oddelki.

Uspehi nemškega letalstva

Berlin, 26. jun. V soboto je prišlo pri Rogačevu do letalskih spopadov med močnimi boljševiški oddelki in nemškim lovskim krdom »Mölders«. Dve nemški jati sta pri tem brez lastnih izgub sestrelili 16 boljševiških lovcev in borbenih letal. Pri dramatičnih bojih tega dne se je najbolj odlikoval poročnik Hafner, ki je sestrelil 5 letal in je s 144 letalskimi znamenji na čeu pilotov tega krkla.

Na Saipanu

Tokio, 28. jun. Kakor pravi zadnje japonsko vojno poročilo, se razteza japonska obrambna črta na otoku Saipanu od mesta Carapana na goro Tabohu, ki je najvišji vrh na tem otoku. Sovražna letala in ladje še vedno napadajo. Čete se izkrcujejo večinoma ponoči v svitu žarometov vojnih ladij. Sovražnikova pehota skuša s pomočjo oklopnikov prodreti z juga proti severu, a je povsod naletela na izredno hud odpor japonskih branilcev. Japonci so uničili letališče Aslito, da ga sovražno letalstvo ne bi moglo uporabljati. Japonsko topništvo še nadalje močno obstreljuje sovražne topniške postojanke.

Napad na otok Omijo

Tokio, 28. junija. Približno 100 manjših sovražnih letal je napadlo na srednjem Pacifiku otok Omijo, ki se je prej imenoval Guam. Kakor poroča tokijski radio, so japonske obrambne sile sestrelile 16 sovražnih letal.

Nezdržen položaj čung-kinške vojske v Hengjangu

Sanghaj, 28. jun. Po nekem japonskem vojnom poročilu japonske čete uspešno prodirajo na področju Hengjanga. Vdrla so v zunanje okraje mesta in sedaj se jim je posrečilo zasesti del letališča. Hengjang branita 19. in 190. čungkinška divizija. Japonsko vojno poročilo poudarja izredne napore japonskih čet, ki so napravile 150 km dolgo pot iz Čanše do Hengjanga v pihli 4 dneh kljub ogorčnim bojem in slabemu vremenu. Poročila iz Čangkinga potrjujejo obupen položaj čungkinških čet v Hengjangu. Čungkinško vojno poročilo pravi, da so Japonci zavzeli Juhsien, ki leži 65 km severovzhodno od Hengjanga.

In začelo se je svitati...

Pred nekaj dnevi sem čital, da bo te dni veliko protikomunistično zborovanje. Marsikdo je preletel to vest le z očmi in morda ni občutil onega, kar je izza hladnih črk. Mnogi so to smatrali kot navadno obvestilo, v katerem ni nič globljeja. Prepričan pa sem, da je bilo precej tudi takih, ki so vest prejeli z nekim čustvom radosti, izvirajoče iz ljubezni do naroda. Saj bo to zborovanje prvi znak ozdravljenja našega naroda, manifestacija srca in razuma.

Ze tretje leto poteka, kar je naš slovenski narod začel prelivati kri. Vendar sam ni vedel, za kaj. Svoboda, ta krilatice ga je vodila v smrt. Lepo zveni ta beseda. Se lepše je, če se uresniči. Mnogi narodi so zanjo dali življenje; oni, ki je niso cenili, so se stapljali ali neslavno izginali.

Tudi mi smo jo cenili in jo cenimo. Mislim, da ni Slovenca, ki bi svobode ne želel. To je znak, da je naš narod še mlad, še poln življenja, poln svetih idealov. Toda zgodilo se je ono, česar ni niti en pošten Slovenec želel. Izvršil se je zločin nad narodom, nad ideali. Te naše ideale, naša najčistejša čustva so vklebili izrodki, izmečki našega roda. Na čelo borbe za svobodo so postavili oni, ki so nas priveli v propast, ki so našo državo kot črvi, leta in leta, grizli ter jo na koncu razjedli. In mi, mladi, idealni, smo jim še verjeli. Zanesli smo se s tokom čustev in želja. Predali smo se sovrstvom, razum se je umaknil sreči.

Pričelo se padati prve žrtve. Za njimi se je dan za dnem odpiralo stotine grobov in požiralo cvet naroda. Minevali so meseci. Ko smo v samobujalskem besu s svojega telesa trgali svoje meso, smo cinično govorili: »Žrvice morajo biti!« — Bili smo pijani sovražstva. Um nam je zameglila in prelila topla kri naših bratov. In to je šlo svojo pot, dokler ni bila mera divjega opajanja polna.

Pojavljali so se prvi znaki iztreenjenja. Mnogi so se začeli vpraševati, kam to vodi. Začelo se je oddvajanje. Na eni strani srca polna sovražstva, na drugi duše polne ljubezni z razumom, na eni strani divji bes uničevanja, na drugi vdana, močna volja za ustvarjanjem, reševanjem.

Se je tekla kri. Topla, bratavska kri. Se so matere, žene in sestre zavijale v črtno. Mnogi niso mogli izruvati sovražstva iz srca, mnogi niso mogli vsaditi v dušo ljubezni, ker so oboje zavrgli. »Svoboda«, ki so jo prej nosili v srcu, je bila zalita s krvjo in le še mehanično trepetala na ustih. Sovražstvo je vsem napolnilo duše, jim bliskalo iz oči. Pljuvali so na one, si so nosili ljubezen, zasmehevali one, ki so hoteli graditi, ustvarjati, ko se je vse rušilo. Ljubezen je dajala moči, pogum; razum pa je vodil smoterno in začelo se je svitati. Vendar je bilo še daleč do dneva.

Združili so se oni, ki so nosili ljubezen v sebi, v duši. Izrodki, napolnjeni s sovražstvom, z besom, so padali. Ali tudi mnogi izmed teh so sprevledili. Zamenjali so srd z ljubeznijo, podredili čustva razumu. Vedno več je bilo takih in ljubezen je jela premagovati sovražstvo.

Strašna, rdeča pošast, ki je lomastila preko naših polja, gozdov in vasi, je začela pešati. Danes se zvija v zadnjih krčih. Iz težkih ran, ki so jih ji zadali zaščitniki zemlje in rodu, izteka njena kri, ki je besnela — v strasti uničevanja. Narod pa ozdravlja in celi svoje rane.

In jutri, ko se bomo zbrali v svojem stolnem mestu, ne bo to samo zbiranje poedincev, ne smemo biti samo masa posameznikov, ki ne ve, kaj hoče. Naše zborovanje mora biti izraz čustev celega naroda, čutiti moramo, da smo eno in da hočemo eno. Napravili bomo trden sklep, da bomo prelivali svojo kri le za naš narod, ne pa za koristi tujih potevinov in plačancev.

Postavili bomo mejnik v dobo naše zgodovine, težke, mučne zgodovine. Mejniki, ki bo znamenje začetka dela, miru in ustvarjanja! M. B.

Napetost med Umberto in njegovo vlado

Milan, 28. jun. Kakor poročajo iz južne Italije, se je nadalje zaostrela napetost med državnim upraviteljem bivšim prestolonaslednikom Umberto ter italijansko vlado. Umberto je očitno nasprotoval prisegli, pri kateri so kakor znano, ministri prisegli izključeno le »narodnim interesom Italije in ne Savojski hiši, kot je bilo to doslej v navadi. V političnih krogih severne Italije smatrajo, da hoče ustanoviti državni upravitelj italijansko vojaško vladu z diktatorsko močjo, ki bi praktično pomenila konec parlamentarne demokracije v zasedeni Italiji. Bonomijeva vlada pa je s svoje strani sporočila, da bo v doglednem času sklicala zakonodajno skupščino, ki bo odločala o bodoči obliki države. Z ozirom na sedanje zadržanje političnih strank pa bi zakonodajna skupščina gotovo proglasila republiko. Notranje politični položaj v zasedeni Italiji se je po zasedbi Rima izredno zamotal. Med političnimi strankami vlada velika napetost in je mogoče, da bo prišlo do hudih notranjepolitičnih borb.

Badoglio bo vstopil v Bonomijev »vlado«

Milan, 28. jun. Kakor poročajo iz zasedene Italije, se bo Badoglio, kakor je to v časopisih objavil »ministrični predsednik« Bonomi, zopet vrnil v novooznanovano »vlado«. Badoglioju nameravajo prepustiti znanje ministrstvo. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da bodo Badoglija ponovno sprejeli v vladu na izredno željo Moskve, ki je protestirala proti njegovi izločitvi iz političnega življenja.

Angloameriška letala spet nad švice

Bern, 27. jun. Angloameriška letala so v nedeljo ponovno preletela švabsko ozemlje. V raznih krajih je bilo prebivalstvo alarmirano.

Zagrizen odpor branilcev Cherbourg

Srditi puščeni boji — Strojniška gnezda so se branila do poslednjega naboja — Nadaljnji hudi boji pri Tillyju

Berlin, 28. jun. V Cherbourg so divjali tudi v ponedeljek ves dan ogorčeni puščeni boji. Kljub izredni premoči je napredoval sovražnik le korak za korakom sprico zagrizenega odpora branilcev. Ob 16. uri je moral v neki radijski oddaji priznati, da je še polovica mesta v nemških rokah. Kakor je priznal Davenport, so do večera Američani le malo napredovali. Le posamezna manjša oporišča so po porabi poslednjega naboja prenehala z bojem. Nekatera odprna gnezda se še nadalje srdito upirajo. V zapadnem delu mesta je moral sovražnik po ponovnih brezuspešnih poizkusih opustiti napade na arzenal, čeprav ga je podpiralo težko topništvo. Vzhodno od Cherbourg so se združale na letališču Fortvilleu protiletalske baterije k nadaljnjemu odporu. Z osredotočenim ognjem so odbile vse sovražnikove napade.

Obalne baterije vojske in mornarice nemških bojnih skupin na polotoku vzhodno od Cherbourg so še zvečer podpirale težke obrambne boje v mestu. Tudi baterija »Hamburg« je nadalje posegala v boro. Poveljniki baterije nadporočnik mornariškega topništva, Gelbhaar, je bil zaradi svojih uspehov, ki jih je dosegel v nedeljo, večerj odlikovan z viteškim križcem. Dosele so preprečile obalne baterije sovražnikovo dostop z morske strani v popolnoma uničeno lukso. Preden se bo to sovražniku posrečilo, bo moral še mnogo žrtvovati. Novi ameriški armadni zbor, ki je medtem pristal na polotoku Contentinu, je moral prevzeti ta odsek. To kaže, kako velike so bile ameriške izgube. Na odseku se biljejo sedaj močni topniški dvoboji, ne da bi sovražnik pričel z napadom.

Na področju Tillyja so se ves dan nadaljevali hudi boji. Britanci so razširili na obe strani svojo napadalno bojno črto. Zapadno od Tillyja so dosegli malenkostni vdor, ki so ga pa nemške čete že zajele. Sovražnikovi poizkusi, da bi se tudi zapadno od Tillyja približal cesti Caumont-Juvigny, so se izjavili že pred nemškimi črtami kljub močni podpori oklopnikov in bojnih letal.

Slabo vreme je na morju oviralo nadaljnje operacije. Obalne baterije pri Moulga to so obstreljevale sovražno brodovje in se je sovražnik moral takoj zamegliti. Nemške pomorske sile so se le posamič spopadle z britanskimi brzimi čolni. Natančnejši poročili o teh spopadih še ni.

Američani na kaj takega niso bili pripravljani

Stockholm, 28. jun. S kako žilavostjo in s kako brezprimernim junaštvom se nemški vojaki v Cherbourg še vedno trdno upirajo, izhaja iz vesti »United Pressa« iz Eisenhowrovega glavnega stana, ki pravi: Boji v mestu še vedno niso zaključeni. V podzemskih predorih se drže razne nemške odporne skupine ter iz njih od časa do časa narede izpad proti ameriškim četam na cestah. Drugi vojaki so se zopet v predore popolnoma zazidali in pustili le strelske line. V hišnih kletih in pod razvali-

nami tudi še vztrajajo nemški vojaki, ki se kljub brezupnemu položaju še nadalje bore. Neki britanski poročevalec javlja, da se nemške čete pojavljajo zdaj tu zdaj tam ter se pod nobenim pogojem nečjejo udati. Tudi na jugu in jugovzhodu od mesta se Nemci še vedno upirajo. V zavezniškem glavnem stanu so presenečeni vsled neopornjive in nezmojljive odporne volje teh izoliranih nemških čet.

Iz Fort de Roula javlja dopisnik »United Pressa«: Trdnjava, ki jo so Američani že v nedeljo »zavzeli«, je bila v ponedeljek zopet eno izmed najzagrizenjših odpornih mest na cherbourgškem bojišču. Po več urah ameriške zasedbe so naenkrat stotine nemških vojakov iz iste trdnjave otvorile ogenj na vse mogoče cilje. Nemci so po zavzetju trdnjave prispeli zopet vanjo po podzemskih hodnikih. V teh tajnih hodnikih niso bile skrite le strojnice, temveč celo ogromni obalni topovi. Ameriški peši so ponovno poskušali najti vhode v te podzemskie rove, a vselej zaman. V trdnjavi sami so se neuničljivi vojaki zazidali. Videti je bilo razne odprtine in prehode, ki so bili šele pred kratkim zazidani s cementom. Da bi vanje vdrl, ni bilo mogoče, ker so bile v zidovih le majhne odprtine za orožje, iz katerih se je neprestano bliskalo.

Nemški tanki

Zeneva, 28. jun. V poročilu o bojih na invazijskem bojišču priznava vojni poročevalec »Daily Expressa« Allan Moorehead, da so nemški oklopniki tipa Panther in Tiger mnogo boljše kot pa vsi zavezniški oklopniki. Nemški tanki streljajo še na razdaljo 11.000 m z največjo natančnostjo, dočim tega angleški in ameriški tanki ne zmorejo. Tudi niso zavezniški oklopniki opremljeni s tako močnim oklepom, kot so nemški, Moorehead zaključuje z ugotovitvijo: »Mi imamo sicer več oklopnikov, toda nemški so boljše.«

Pomanjkanje vode v Londonu

Zeneva, 28. jun. »Observer« poroča, da postaja pomanjkanje vode na področju velikega Londona iz dneva v dan bolj pereče. Predsednik odbora za preskrbo britanske prestolnice z vodo H. Bery, je moral to že ponovno priznati.

Umor francoskega informacijskega ministra

Pariz, 28. jun. Iz zanesljivega francoskega vira se je izvedelo, da je bil francoski informacijski minister Philippe Henriot v pretekli noči umorjen

Samo ena pot — pot generala Rupnika

V ljubljanskem raču je včeraj govoril kot predstavnik borbeno nacionalne mladine študentem in ostali javnosti že znani publicist g. Ljanko Urbančič. Njegova tehtna izjava, ki zanimala vso pozornost in vse uvaževanje, so glase:

Prav nič ni važno, če govorim po raču v teh časih, ko se vrstijo mimo nas dogodki s filmsko naglico in pomeni vsaka nepremišljenost, vsaka neumnost, greh in zločin, ne toliko nad samim seboj, temveč nad celoto, nad narodom, če govorim kot najmlajši slovenski novinar. Važnejša je resnica, ki je starejša od mene, ki je stara že dolga stoletja. To je resnica o vseh podlih nakanah izbranega ljudstva, 15 milijonskega Izraelovega rodu, ki se potika po svetu, in je redek njihov pripadnik, ki bi bil obrtnik, delavec ali kmet, tako kakor je tudi vsakdanje in običajno dejstvo, da so ti ljudje trgovci z orožjem, lastniki filmskih industrij in ljudje, ki imajo v svojih rokah domala vse svetovni tisk.

Praznik Kristusovega vstajenja je bil za Slovence v letu 1941 v nasprotju s svojim bistvom: mi smo takrat izgubili tisto, kar pomeni vsakemu narodu ogromno, tisto, kar je organizirani izraz življenja in moči, izgubili smo svojo državo Jugoslavijo, ki smo jo ljubili. Vrgli smo jo lahkomišlno od sebe, kakor vrže v vodnjak neumen otrok novčič, veseleč se pri tem, kako bo železni novček plosnil ob vodno gladino v globlini. Šil smo v vojno za tuje interese, za interese nekih imaginarnih »zavezniškov«, tistih zaveznikov, ki razbijajo danes ne samo Evropo, temveč tudi naša mesta. Šil smo v vojno za interese židovstva, za koristi internacionalnega komunizma.

Spominjam se raznih trenutkov iz leta 1941. Ko je bil proglašen za polnoletnega kralj Peter II., je ljubljanska mladina manifestirala po ulicah. Bil sem tudi sam poleg, pa moram reči, da so manifestacije izpadle v pozitivnem smislu, pomeni, da smo klicali Jugoslavijo in Petru in nismo vzdikali proti Nemčiji, naši tedanji nasprotniki, kakor da smo podzvestno čutili, da naše nesreče ne bo kriva Nemčija, da je ne bo kriva niti nacionalna zavedna mladina, temveč nekateri drugi, tisti, ki odločajo za kulisami: general Simonič in njegova puščična klika, da bodo krivi temni tisti »zavezniški« Angličji, Sovjetji, masoni in nad vsemi temi, poudarjam, nad vsemi temi židje — zakleti sovražniki krščanstva in sploh vsega nejudovskega sveta.

Zaman je bilo. Prišel je puč. Po beograjskih ulicah stojijo tanki. Komunisti, ki so že pred nekaj tedni govorili, da je vojna koristna le za kapitaliste, prav tako kot je nesreča za proletarijat, ter pozivali jugoslovanske častnike, podčastnike in vojake, naj se ne odzovejo v pokliče na orožne vaje, so dobili od Kominterne ukaz, da sedaj smejo biti patrioti in da celo morajo biti najboljši državljani. Razburkali so ulice s krikalico: »Bolje rat nego pakt!« Po radiu smo slišali proglas kralja Petra, proglas, katerega je bral običajni poročnik, medtem ko sam kralj kot državni poglavar za ves puč do zadnjega sploh ni vedel. Radio oddaja četniško pesem neprestano in neprestano, pravtako tudi najprej izbrabljajo in profanirajo himno »Bože pravde«. Tako so ustvarjali naši grobokopi sovražno psihozo napram Nemčiji in govorili o nevarnosti, ki nam sploh ni pretila, če bi ostali mirni in nevtralni, kakor smo bili. Vsi neopredeljeni vedo, kaj se pripravljajo, le mladi kralj sam je dobesedno ujetnik pučistov.

Nemčija ni želela razpada Jugoslavije

Vlada Dragice Cvetkovića, ki je bila trčila in nemočna, je podpisala pakt, katerega nam ni bilo treba podpisati, zakaj Nemčija ni zahtevala od nas prav nič drugega, poudarjam: prav nič drugega, kakor samo to, da ostanemo nevtralni, in to resnično in iskreno nevtralni. V interesu Nemčije ni bilo, da bo Jugoslavija politično in gospodarsko razbita. V interesu Nemčije je bilo, da postane Jugoslavija celo jačja in da kot vodilna država na Balkanu postane porok balkanske nevtralnosti in balkanske evropske pripadnosti. Da je to resnica in da bi lahko bila danes Jugoslavija večja kot je bila leta 1941, so nam najbolje dokazali dogodki sami. Nemčija bi dopustila in celo želela, da se naše državne meje razširijo. Primer realne politike pravca nacionalizma in treznega gledanja je Turčija. Še danes stoji nevtralna in zaman se trudijo Anglo-Američani in Sovjetji, da bi jo spravili v vojno, zakaj turški politiki so pametni in predvsem hočejo svojemu narodu in državi dobro. To slednje pomeni tudi definicijo nacionalizma. Pripomniti je treba še, da Jugoslavija s pristopom k Osi ni bila pripriljena postaviti nobenega vojaka na fronto.

Toda že v kratkem času po podpisu pa smo storili veliko neumnost, kaj neumnost, greh, zločinost: pljunili smo v obraz veliki Nemčiji in s tistim trenutkom izkopali sami sebi grob. To poslednje je večje zločinstvo kot pljunec v obraz. Zakaj slednje je škodovalo nam, ne pa Nemčiji, ki je pregazila vso Jugoslavijo s svojimi motoriziranimi divizijami v takem času, kakršne je potreben za prepotovanje vsega tega ozemlja avtomobilist v mirnih in normalnih razmerah.

Poglejmo zopet Ljubljano v tistih trenutkih. Idealna slovenska mladina, poudarjam: idealna mladina se formira v dobrovoljske oddrede. Ko odhajamo mladi dobrovoljci na železniško postajo po ljubljanskih ulicah, je Ljubljana mrtva, kakor da je izumrla. Toda eno je zanimivo: tudi komunistična partija Slovenije da nalog svojim članom, da vstopijo v dobrovoljske oddrede. Kakšna sramota za nacionalno mladino, da se ji pridružijo ljudje, ki so še pred nedavnim trsili defetistične letake proti svoji domovini, sedaj pa že kričijo proti »fašizmu«. Na novomeški železniki postaji zapojejo ti brezbarvni mednarodni brezdomovinski svoj pesem »Internacionalo«, pa morajo prav tako hitro utihniti, kakor so začeli, zakaj vsi ostali bi sicer z njimi obračunali na prav surov način. Pomislite: država je v vojni, komunisti pa pojejo pesem o mednarodnem brezdomovinskem proletariatu, ki se je zmenil za nas toliko kot mi za kakšno provinco na Kitajskem.

Strupeno komunistično seme

Komaj se je začela vojna, že je bilo konec. V Ljubljano pridejo svojski cesarski polki, tisti ljudje, katerim se je smejal vsak naš otrok. To so ljudje, ki so nam zasejali rdečo bolezen. Slovencev samih se je takrat polastila otrplost. Preveč se je

zgodilo v tako kratkem času, da bi mogli vse dojeti. Le komunisti so se zavedli. Videli so ranjeno telo, ki je pripravljeno sprejeti vase rdeče klice. Ustanovila se je OF na pobudo in po načrtu KPS. Izvršni odbor je popolnoma rdeč, hlapi in orodje pa so pripadniki vseh strank, tako katoliške kakor tudi liberalne. Ko nastopi vojna med Nemčijo in Sovjetijo, proglasijo komunisti »svet boj okupatorju«. Tako govorijo, v resnici pa ljubimkajo s sovjetji, ki jih zalagajo z orožjem. Idealna in nacionalna mladina stopa trumoma v to od komunistov in samo komunističnim ciljem služečo organizacijo, ne zavečajoč se, da dela s tem proti svoji ideji, proti svojemu narodu. Lahko rečem, da so bili ljudje, ki tiste čase niso bili v OF, ali sila spoznavni in bistrovidi ali pa nezavedni komodeži, s katerimi si tudi domobranstvo danes ne more pomagati, to so ljudje zlate sredine, katerim obljubljajo svoje plačilo komunisti, prav tako kot si tudi od naše strani ne morejo obetati prav nič dobrega.

Tiste čase je bilo zamen pripovedovati ljudem, da je OF komunistična. To je bilo tudi nevarno, zakaj proglasili so te za izdajalec.

Komunisti začnejo s svojimi starimi metodami, s terorjem. Po ljubljanskih ulicah padajo ljudje. Vesti o umorih se hitro raznesejo po vsem mestu in tudi po deželi. »Nekaj je že naredili«, govorijo ofarji; in ljudje tudi v resnici verjamejo, da je padli bil izdajalec. Kot prvi je bil obstreljen v Ljubljani človek, ki bi dal zanj roko v ogenj. Spremljal sem ga iz bolnišnice domov; še danes ima poleg hrbtnice v telesu kroglo. — Savojske oblasti gledajo cinčno in flegmatično na atentate. Cinčno zato, ker sovražijo Slovence, flegmatično zato, ker ni padel niti eden njihovih pripadnikov, čeprav so bili okupatorji. Padajo pošteni in nacionalni Slovenci, ki vidijo vse nake komunisti in jih tudi razkrinkavajo. Tudi naš general Rupnik je tisti, ki je od vsega početka vedel, kaj pomeni OF, in je zato hotel tudi to preprečiti. Tudi njega proglasili OF za petekolonsa in naredi nanj atentat, ki na srečo ne uspe.

Savojska izdajalska igra

Nato začne posebno poglavje internacij in preganjanja nekomunistov s strani savojških oblasti. V internacijo pridejo vsi, samo komunisti ne, zakaj ti imajo najboljšo zvezo z okupatorjem. Komunisti ustvarijo psihozo z izdajalsko »bela garda«, ki je sploh nikjer ni, ko pa je slovenskega kmetu rdečega teorija čez glavo, izvele iz senikov in skrivališč puške, ki mu jih niso dali savojski okupatorji, ter se z njimi upre rdečim teroristom. Začnejo praske med kmeti in komunisti. Savojski nazivajo komuniste rdeče partizane, kmetje pa bele partizane. Zakaj oboji so ilegalni. Šele iz tega se razvijejo vsake straže, tista »bela garda«, o kateri so govorili komunisti že preden se je rodila. Narod prihaja počasi k zavesti in prav nič čudno ni bilo, če si zagledal mladenčca, ki je bil še pred kratkim navdušen pristajač »osvobodilne fronte« pa je nosil sedaj črno baroto in puško. Savojski oblastniki podpirajo anti-komunistične oddelke v toliko, v kolikor so slabši od rdečih, po starem načelu: v izigravanju je treba podpirati vedno šibkejšega.

Usodna krivda

bivših političnih voditeljev

Potem pa pride usodni 8. september, dan, ki bo v svari za bodočnost vsem tistim omahljivcem in spozumarjem, ki bi bili še tako naivni, da bi kdaj koli verjeli komunističnim prevarantom. Naši bivši strankarski voditelji, ki so bili poklicani in dolžni, da budno pazijo na ves politični razvoj in potek dogodkov, so odpovedali. Mar ni vedel vsak otrok, da se bo po Mussolinijem padcu nekaj zgodilo, kar pomeni, da Nemčija ne bo pustila svojih čet v Italiji s prekriznimi rokami. Vedelo se je, da komunisti komaj čakajo Badoglijevo kapitulacijo. Popolnoma nedvoumno je bilo, da bodo nemške čete zasedle naše kraje in bodo samo eno zmoezno držati red. Vse to je lahko vedel vsak otrok. Samo naši politični voditelji tega niso vedeli ali pa niso hoteli vedeti. Oboje je greh. Mar je bilo tako težko izveči iz denarnice eno samo lro, se peljati z električno železnico v št. Vid pri Ljubljani, stopiti do nemških merodajnih funkcionarjev in reči: »Mi smo z vami. Imamo orožene slovenske protikomunistične oddelke. Prosimo vas za pomoč?«

Toda to se ni zgodilo, zakaj ti naši politični voditelji so pričakovali Angležev, ki bodo prišli že kar čez 14 dni, pa bi bilo res nesramno mazati si roke s sodelovanjem z Nemci. Kaj bo z narodom, to ni važno. Bili so tudi taki, ki so dali navodila, da je treba na nemško vojsko streljati, v najboljšem primeru pa se proti komunizmu boriti ilegalno v hribih, brez nemške pomoči. Doživeli smo zato tudi več tragedij kakor sta n. pr. Turjak in Grčarice. Zdravemu razumu kmečkoga fanta, protikomunističnega legionarja, se je zdelo popolnoma naravno sodelovati z Nemci proti komunistom, kakor se mu je zdelo tudi popolnoma naravno sodelovanje z Italijani proti domačim izvržkom, saj je prav dobro vedel, da tudi ti slednji sami, ki toliko govorijo o borbi proti okupatorju, v resnici sodelujejo z njim proti svojemu narodu. Naši politiki, strankarji in klikarji so tudi krivi, da se naša Ljubljanska pokrajina že takrat ni razširila na naše narodne meje.

Rešilni korak generala Rupnika

Odpovedali so vsi, ki ne bi smeli odpovedati, toda eden ni odpovedal. Eden, ki ni bil nikoli narodni poslanec, minister ali šef kakršne koli politične stranke, eden, ki je bil vojak in je služil zvesto svoji domovini, to je bil general Rupnik. To je bil človek, ki je poslal svojega zeta, pokojnega stotnika Suvarjčiča na teren, pravtako kakor tudi svojega sina Vuka. Ta dva sta bila domobranci pionirja. Mladina, ki je razumela svojega generala in je komaj in komaj čakala, da bo dobila slovenskega Nedića, mu je tudi sledila. Mladina je bila tista, ki se je odrgala od svojih bivših političnih strankarskih šefov in brez pomisljanja stopila v domobranske vrste, da se bori ramo ob ramo z nemškim vojakom za svoj obstoj in svoje življenje. Tako dočkamo 10. oktober, ko stopi na ulico s slovensko zastavo bataljon domobrantskih pro-

stovoljcev-nabornikov in pokaže vsej Ljubljani in vsej domovini, da je tukaj. Ljubljanske ulice se tresejo, komunisti zaženejo histeričen in obrabljen krik o izdajalstvu, mladenčji pa postajajo srčnejši. General Rupnik je z domobranci in s pomočjo nemške vojske gospodar položaja. Javno mnenje se začne preobračati in domobranske vrste se večajo, dokler ne zrastejo do tisočev.

Mislím, da mora slovenska mladina iskati vedno resnico in stvarnih dejstev ter vedno oznanjati svojo pravo pot, pot slovenskega naroda. Pri tem mora kričati na ves glas, kričati, da bodo neumneži oglušeli, kričati, da nas bo slišal ves svet, da nas bodo slišali tisti »zavezniški«, ki so nas oropali svobode, ki so nas pahili v nesrečo, ki so krivi, da krvavimo, da nas bodo slišali oni, ki so sklenili zavezništvo z jugoslovansko kraljevsko vlado, sedaj pa se pogajajo s komunističnim razbojnikom Titom in pljuvajo na svojo čast. Kričati moramo tako na glas, da nas bodo slišali ti gospodje v Londonu.

Kralj Aleksander, ki je hotel svojemu narodu vedno samo najboljšo, se danes obrača v grobu, ko vidi, kaj so naredili izkoreninenci iz njegovega kraljevstva, iz kraljevstva človeka, ki je bil trezen, realen, dober, junaški, zaveden Evropejec, strasten sovražnik Sovjetije in židovstva, človek, ki je moral zato tudi pasti od masonskih roke v Marsellu. Mnogokrat slišimo, ko hočejo nekateri dopovedovati, da so ubili Aleksandra Nemci. To je laž. Nemci niso sovražili Aleksandra, vedno so ga spoštovali kot junaškega borca, vedno so ga čislali kot realnega politika, in zavednega Evropejca, kot sovražnika komunizma in židovstva. Kakor že rečeno, so hoteli, da bo njegova država čim večja in kot taka resnični porok iskanega miru in nevtralnosti na Balkanu.

Angloameričani v službi boljševizma in židovstva

Danes lahko opažamo, da so postali komunisti sila predzrni, ker pričakujejo v najkrajšem angleških »zavezniškov«, toda zapomniti si morajo, da jih bo dosegla naša pest, zakaj inamno jih vedno pred očmi.

Vsi tisti anglofilci — ta beseda je prav za prav napačna, zakaj niso anglofilci, temveč zmenežani — pa si morajo zapomniti, da bi bila vsa naša protikomunistična borba zaman, če bi naredili tako usodno napako in smatrali današnje angloamerikanske invazije čete za kaj drugega, kakor za židovsko-komunistično orodje. Mar jim ni dovolj v svarilo Bonomijeve komunistična vlada v Italiji. Pasti je moral celo Badoglio, ki ni bil sovražno razpoložen napram komunizmu. Celo ta človek je bil premalo izdajalski, in so morali Angličji kloniti pred sovjetskimi zahtevami. Ali mislijo, da bi taki zavezniški postopali v naši domovini mogoče kako drugače, kakor postopajo v južni Italiji in v Franciji, kjer so linčali voditelja protikomunistične lige v Bayeuxu? Kako se motijo! Mar se ne zavedajo, da če propade Nemčija, da propade tudi Evropa, ker jo bo pregalzali komunistični valjar, in da bo pedla ne samo Evropa kot celina, temveč tudi sam angleški imperij? Mar niso že komunisti z besedami in dejanji dokazali, da ne marajo za »buržujski« kapitalistični svet, tudi ne za angleškega, ne za amerikeškega.

Mi priznavamo Angležem mesto, ki jim gre v Evropi kot narodu s svojo kulturo, daši je Evropa kulturno ustvarila neprimerno več kot oni, priznavamo jim zgodovino, tako kakor tudi odrekamo naslov naroda Amerikancem, katerih kulturne ustvarjalce bi lahko našli na prste. Amerikanci so ljudje brez nacionalne zavednosti, ker sploh niso narod. Angležev mi ne sovražimo in vprav zaradi tega, ker jih ne sovražimo, je naša srčna želja, da jih vrže Nemčija z evropske celine v morje. Vrže naj jih tako temeljito in tolikokrat, dokler se ne bodo spametovali in uvideli, da vodijo židovsko politiko, komunistično politiko, niti svojo in niti evropsko politiko. Zato želimo, da bi za vse tiste zločine, ki so jih izvršili s svojimi terorističnimi napadi na Evropo in s tem pripravljali tla za komunistično revolucijo, okusili novo nemško orožje tako temeljito, da bodo videli, da je njihovo mesto samo v sklopu evropskih narodov skupno z Nemčijo proti azijskemu, neruskemu in židovskemu boljševizmu. V tistem trenutku bodo resnični naši zaveznički, pravim resnični naši zaveznički, zakaj v tistem trenutku bodo Evropejci in kot taki protikomunisti in sovražniki židovstva, v tistem trenutku tudi ne bodo več razbijali mest in kulturnih spomenikov ter morili civilnih prebivalcev, v tistem trenutku tudi ne bodo več razbijali mest naših bratov Srbov.

Mi si znamo predstavljati Angleže v naši domovini samo združene z Evropo in z Nemčijo proti Sovjetiji in prav nič drugega. To niso samo naša želja, tako govorijo tudi dejstva. Nekateri sicer računajo s sviničnikom, toda vprav zaradi tega se bodo ušli, zakaj tako sklepajne je napačno. Mar se da s sviničnikom računati tudi to, da je nemški vojak danes najboljši vojak na svetu, medtem ko je angleški in še prav posebno ameriški celo neprimerno slabši od sovjetskega? Mar ve angleški in ameriški vojak, zakaj se bori? Zameri, Kitajci in Indijanci se borijo proti Evropi zato, da dobijo po 25 letalskih terorističnih poletih v Ameriki brezplačno zemljiško parcelo. Nemški vojak in z njim tudi domala vsa Evropa pa dobro ve, kaj jo čaka, če zmaga komunizem, in se bo borila na smrt in življenje. Te misli, ki sem jih povedal, se zdijo marsikomu čudne in celo izdajalske, pravtako kot so se zdele marsikomu leta 1941 in 1942 izdajalske besede, da je »osvobodilna fronta« komunistična. Danes ve to že vsak, ki hoče vedeti. Pravtako bo prišel čas, ko se tudi besede o Angležih in njih-

Čitajte in skrbno zasledujte opozorila in navodila o zaščiti pred letalskimi napadi, ki izhajajo dnevno v časopisju. Ne pozabite na te objave ter se točno ravnajte po njih!

Ali veste, kako je ravnati z ročno brizgalnico, gasilsko metlo in kako se gasi s peskom? Če niste, skušajte dobiti zavedna navodila. Izvečajte se! Najboljši pripomočki nam nič ne koristijo, če jih ne znamo uporabljati.

vem blazovskem udinjanju židom, to je Sovjetiji, ne bodo zdele izdajalske, temveč resnične in poštene.

Zaman bi bila vsa naša dosedanja borba proti komunizmu, kakor je zaman zdraviti izpuščaj na koži, ko je vendar znano, da je izpuščaj samo znak zastrupljene krvi, zaman se je boriti proti komunizmu, če ne vidimo pri tem režiserja današnje svetovne drame, žida, ki ne vlada samo nad Sovjeti temveč tudi v Ameriki in Angliji, pravtako bi bila zaman vsa dosedanja borba, če bi storili tako neumnost, da bi se dali zbežati od komunistov, ki jim gre to najbolj v račun in verjeti nekoč v bližnji bodočnosti mogoče, da so Angličji že v Trstu in da je sedaj že čas, ko se morajo vse pozitivne sile združiti proti »okupatorju«, da je prišel čas, ko mora vsaka stran nekaj pozabiti, čas, ko so tudi komunisti že pristali na to, da bodo nosili jugoslovanski grb z znakom kralja Petra. To bi bilo usodno za nas, zakaj nemški vojak bi imel, če ne več poudarjam: če ne več, vsaj toliko moči, da bi zbrisal z zemlje z represalijami naš ubogi milijon. Potem bi bilo prav vseeno, če bi Angličji tudi prišli, zakaj naši anglofilci, da uporabljam ta izraz, ki ni točen, se prav tako ne bi mogli veseliti njihovega prihoda, iz preprostega razloga, ker jih več ne bi bilo, ker bi bili mrtvi.

Zaupanje in disciplina!

Če so te besede, ki sem jih povedal kot mlad slovenski nacionalist, resnične, potem morajo stopiti vsi tisti, ki danes ne najdejo prave pti, za nami in oznanjati resnico na ves glas. Oznanjati jo morajo z živo in s tiskano besedo, med tovariši in v šoli ter v uradu in v trgovini, prav tako kakor na cesti in na trgu. Kdor nam

Obvestila »Preveda«

Nova navodila trgovcem in potrošnikom

Na podlagi v § 2 naredbe o zapori vseh živil in krmil v dne 2. III. 1944, št. 29 (Službeni list šefa pokrajinske uprave številka 41/16 in 144) Prevodu danih pooblastil se odreja sledeče:

1. Ponovno se opozarja, da veljajo živilske nakaznice, nakazila in odrezki le v mesecu, za katerega so bili izdani (člen 7 naredbe bivšega Vis. komisariata za Ljubljansko pokrajino z dne 24. IV. 1942).

Trgovcem je prepovedano izdajati živila na živilske nakaznice, nakazila in odrezke, ki so po preteku meseca postali neveljavni.

2. Trgovci morajo predložiti preskrbovalnemu uradu najkasneje do 4. vsakega meseca odobrene odrezke živilskih nakaznic in bone nakazil (junjske odrezke torej do 4. julija), urejene kot do sedaj (nalepljeni ali v ovojih) s seznamom oddanih odrezkov v dvojniki. Na duplikatu tega seznama potrdi preskrbovalni urad začasno njih prevzem. To potrdilo je končno, noveljavno v primeru, da kontrola ne ugotovi nepravilnosti ter o tem ne obvesti trgovca.

3. Preskrbovalni uradi ne smejo obračunavati predloženih odrezkov po navedenem dnevu. V utemeljenih izjemnih primerih odloča o tem Prevod.

4. Lastniki živilskih nakaznic (potrošniki) morajo najdlje do 3. v mesecu predložiti trgovcu nakaznice, da jim odreže naročilnice. Po tem dnevu sprejema naročilnice le pristojni preskrbovalni urad (v Ljubljani »Preveda«, Novi trg 4/II, soba št. 12).

5. Trgovci morajo oddati pravilno urejene naročilnice s seznamom o njih vrsti in številu do 6. dotičnega meseca pristojnemu preskrbovalnemu uradu (v Ljubljani »Preveda«, Novi trg 4/II, soba št. 12).

6. Trgovci morajo sestaviti zadnjega v mesecu po zaključitvi prodaje točen popis na ta dan preostalih zalog racionalnih živil, mila in vžigalce. Na tem popisu morajo tudi podati izjavo, da je popis popoln in pravilen. Podpisani pregled morajo predložiti preskrbovalnemu uradu najkasneje do 3. naslednjega meseca (v Ljubljani Prevodu, Gosposka ul. 12/I, soba št. 11).

7. Nove zaloge racionalnih živil bodo prejeli le trgovci, ki so izpolnili svoje obveznosti, navedene v točkah 5. in 6.

8. Izdaja mesa se bo obračunavala po dosedanjem pravilniku.

Potrošnikom v Ljubljani

Prejemniki racionalnih živil v Ljubljani naj ne pozabijo oddati trgovcu, pri katerem prejemajo živila: glave družinskih nakaznic, glave živilskih nakaznic za junji, glave delavskih, bolniških in drugih dodatkov, mesto glave otroških dodatkov pa odrezke a 6, 29 b ali c 60, da jih bo na podlagi teh dokazil trgovec vpisal v seznam odjemalcev.

Abonentje naj oddajo glave nakaznic v svojih kuhinjah, ki jih bodo z abecednim seznamom izročile svojemu dobavitelju živil. Kdor ne bo vpisan v seznamu trgovca ali zadruge, ne bo prejemal racionalnih živil.

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto, dne 1. julija pri svojih mesarjih 10 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezkov »51-Jule« in »54-Jule« junjske živilske nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Upravičeni potrošniki v občinah: Ježica, Dobrunje, D. M. v Polju in Rudniku, prejmejo 10 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezkov »51-Jule« in »54-Jule«.

Zaradi dodatne mesa morajo biti vsi mesarji v petek, dne 30. junja ob 15. uri v Mestni klavnici.

Nakazilo vina

Gostinski obrati in točilnice vina v občini Ljubljani, katere so popolnoma brez vina in za meseca maj in junij niso dvignili nakupnic za nabavo vina, prejmejo nakupnice v petek, dne 30. t. m., za obračun z začetno črko K in L.

Nakupnice deli Prevod, Novi trg 4/II, soba št. 18.

Vino bodo prodajale sledeče veletrgovine vina: Barbič Marin, Malenškova 7, Bolaffio-Pressl, Gosposvetska 13; Levanič Josip, Lepodvorska 14, Gostilničarska nabavljajna zadruga, Kotnikova 12, Periš Peter, Gosposvetska 43.

Kdor pride po nakupnico, mora predložiti register za točenje alkoholnih pijač dotičnega obrata.

Naročite se na romane „Dobre knjige“

prizna, da smo govorili resnico, se mora po resnici tudi ravnati. To pomeni, stopiti mora za našim vodjem, za preizkušenim in svojo domovino ljubim generalom Rupnikom, za katerega lahko rečemo vedno in povsod, danes in jutri, da nam ga je poslal sam Bog. Kar niso bili sposobni in niso hoteli storiti razni politiki, to je ustvaril on. Za to delo in borbo pa je potrebno predvsem zaupanje, zakaj na zaupanju sloni vse na svetu. Zaupati mu moramo, kakor zaupamo svojemu očetu in materi, čeprav bi se nam zdelo kakšno dejanje kdaj čudno in nerazumljivo, zakaj politike niso poklicani voditi vsi vsak na svojo pest, ker tudi vsi nimajo vpogleda v razvoj dogodkov v sedanosti, bližnji preteklosti in v bodočnosti. Vsi imajo lahko in morajo imeti samo ravno črto, pravilno pot, vse drugo pa je stvar enega. Prav nič ne smemo glasovati in oprekati, če nam nekaj ni razumljivo. Treba je, poudarjam še enkrat, zaupati in biti discipliniran, zakaj če smo zaupali svojemu prezidentu generalu Rupniku v septembrskih dneh leta 1943, ki so bili za nas usodni, pa je on vendar znal rešiti položaj našega naroda in smo mu bili zato hvaležni, bi bilo nesmiselno in krivično, če bi mu ne hoteli zaupati danes, ko so trenutki nič manj usodni, nasprotno — neprimerno bolj usodni, kakor so bili septembrski. Delali bi krivico si volasemu generalu, če bi se zatekali k njemu samo takrat, kadar se zdi, da nam je potreben, v trenutkih pa, ki so prav tako in še bolj težki, toda so mogoče nekaterim nerazumljivi, pa bi mu obračali hrbet.

Naša dolžnost je, da neprestano in neprestano ponavljamo na ves glas do one mogočnosti, da je samo ena pot — pot generala Rupnika!

Gospodarstvo

= Iz trgovinskega registra. Vpisali sta se nastopni tvrdki: »Gramozolom Verde, družba z o. z. v Ljubljani (osnovna glavnica 200.000 lir, od tega vplačano v gotovini 130.000 lir, v stvarnem vložku pa 70.000 lir; poslovođe Jaroslav Breuer, stavebenik, Marija Jesih roj. Breuer in dr. Janko Orožen, notarski pripravnik, vsi v Ljubljani); »Sirke«, tovarna metel, Gojčevšek & Pleša v Ljubljani (tovarna metel, krtaci in vseh v to stroko spadajočih izdelkov). — Pri »Lesni«, družbi za eksport lesa z o. z. v Ljubljani v likvidaciji je bil izbrisan likvidator Slave Simonič, vpisan pa novi likvidator Staš Javornik v Ljubljani, Beethovnova 6.

= Iz trgovinskega in zadržnega registra. Pri tvrdki Salus d. d. v Ljubljani je bil izbrisan član upravnega sveta mr. ph. Josip Ančič, vpisan pa član upravnega sveta mr. ph. Mihal Klanjšček, lekarnar v Ljubljani. — Pri Mizarjski zadrugi v Ljubljani, z. o. j. v likvidaciji, je bil vpisan v smislu § 65 zakona o gospodarskih zadrugah nadaljnji likvidator Rakovič Franjo, revizor pri Zavodu za zadržništva. — Pri Gospodarski zadrugi mizarjskih mojstrov v Ljubljani je bil izbrisan član upravnega odbora Leopold Dobraj, vpisan pa Viktor Zajc, mizarjski mojster v Ljubljani.

= Sprememba regulacije v Sisk. Mestna občina namerava na podlagi §§ 8. 9. in 12. gradbenega zakona spremeniti regulacijski načrt bivše občine Zgornja Siska iz leta 1910, in sicer v območju med Celovško cesto, Gutsmanovo ulico, gorensko železniško progo ter Obirsko ulico. Siarj regulacijski načrt je zastarel in neuporaben in se je zazidava dejansko že dosegel izvajala drugače, kar ne ustreza potrebam mesta in razvoju zazidave. Načrt je imel vrhu tega le regulacijske črte, ne pa predpisov v načinu zazidave ter višini zgradb. Novi regulacijski načrt bo skupaj z uredbi o njegovem izvajanju in gradbenim pravilnikom javno razgrnjen interesom na vpogled na tehničnem oddelku mestnega županstva. Nabrežje 20. septembra (Kresija), II. nadst., soba 41, v dopoldanskih urah od 8. do 12., in sicer mesec dni, počenši s 16. dnem po objavi tega razglašja v »Službenem listu«, (to je od 14. julija naprej). Interesenti imajo v tem času, najdlje pa v 15 dneh po preteku roka, pravico vložiti pripombe zoper načrt, uredbi in pravilnik in so dopustni ugovori glede kršenja zakonskih predpisov o postopanju in glede ogroženja javnih koristi po občinskem oblastvu.

= Gospodarske vesti z Gorenjske. V kranjskem trgovinskem registru je bila vpisana Okrožna hranilnica v Kranju s podružnicama v Škofji Loki in št. Vidu ob Savi. Upravni odbor hranilnice tvorijo: kot predsednik Friedrich Mörth, župan v Kranju, kot člani pa: Hans Löcher, veletrgovec v Kranju, Johann Elzeberger, okrožni vodja kmetov in posestnik v Cerkljah, Maks Fok, industrijec v Kranju, in Nikolaj Lenček, notar v Škofji Loki. Kot pokrurist je vpisan Lovrenc Horšič. — Kranjsko lekarno Fr. Šavnik je vzel v zakup Radoslav Rebek, lekarnar v Kranju.

= Nemško-hrvatski sporazum o cenah. Pri zadnjih zasedanjih nemško-hrvaškega vladnega odbora v Zagrebu in Berlinu je bil sklenjen sporazum o izenačenju cen v gospodarskem prometu obeh držav. Namen tega dogovora je, preprečiti nadaljnje zmanjševanje hrvaškega izvoza, ki je nastalo zaradi vedno višjih cen na Hrvaškem, ter preprečiti prekomerne trgovske dobičke, ki so nastali zaradi velike razlike med nemškimi in hrvaškimi cenami. Cene nemškega izvoznega blaga so po tem dogovoru petkrat tako visoke, kakor so bile v aprilu leta 1941.

SAMO ENA POT — POT GENERALA RUPNIKA!

V četrtek vsi na veliko narodno zborovanje na Kongresnem trgu!

Romani znamenitih gosli

Gosli, to je bila — tam v sredini 16. stoletja — čarobna beseda za vse glasbo ljubeče kroge v Italiji. Kdor je mislil, da ima nekaj nadarjenosti, se je hotel naučiti novega, modnega godala. S presenetljivo bržino si je zato osvojilo svet in odpravilo s svojim svetlim, sladkim glasom večje temneje pojčice viole in druge podobne instrumente.

Že v tistem času pa je spoznalo mnogo ljubiteljev glasbe, da je med goslini in goslimi velik razloček. Še posebno velik sloves so imele gosli cremonskih goslarjev. Odposlanci tujih knezov in kupci iz mnogih dežel so prihajali v staro mesto Cremona ob Padu, da bi si ogledali takšne mojstrske gosli. Tam so bili rezljani in stružili od sredine 16. stoletja najbolj znani izdelovalci gosli svoja dragocena glasbila. Prvi med njimi je bil Andrea Amati, potem so prišli njegovi dediči z Nikolajem na čelu; iz njihove šole je izšel Stradivari, kralj med goslarji, njemu pa je sledil poleg drugih velikih Guarneri del Gesu, ki so njegove izdelke dolgo časa le malo upoštevali, a spadajo danes med tiste, ki si jih poznavalci najbolj žele.

Mojster iz Absama

Toda sveta si niso osvojile samo cremonske gosli. V Absamu na Tirolskem je izdeloval tudi Jakob Stainer svoje mojstrovine, ki niso ljudje po njih nič manj povpraševali kakor po Amatijskih goslih. Prav kmalu so jih začeli posnemati po Nemčiji, Franciji, Angliji in celo v klasični deželi goslarске umetnosti v Italiji. Prve Stainerjeve gosli so se pojavile na trgu v Hallu leta 1639., a kaj se je zgodilo z mnogimi njegovimi izdelki, še danes ne ve nihče povedati. Stainerjeve gosli so namreč zelo redke. Pripovedujejo, da jih je šlo ob odpravi samostanov po cesarju Jožefu mnogo v prodajo in da so se počasi izgubljale v tujino. Marsikateri gosli, ki veljajo danes za Stainerjeve, so le delo njegovega učenca Klotza.

Tirolski mojster je prodajal svoje instrumente po dvanajst do petnajst goldinarjev. Za posebno lepe izdelke je dobival tudi po osemdeset goldinarjev, a kmalu po njegovi smrti jim je cena narasla na osem sto do tisoč goldinarjev. Ni čudno, da so se začele pojavljati vmes takšne, ki jih ni bil Stainer nikoli videl, pa so hotele veljati za njegove. Tako je

Die Werkstatt eines Geigenmachers — V delavnici gosli

vsaj bilo zapisano na lističih, kakršni so napečeni v notranjosti vsakih boljših gosli. S ponarejanjem teh listkov se je razvila cela industrija že ob začetku 18. stoletja, in sicer najprej na Francoskem, potem v Italiji. Neki angleški goslar, ki je šel skozi njegove roke mnogo popravila potrebnih instrumentov je v času dvajsetih let naštel 84 gosli, ki so bile označene s Stradivarijevim listkom, 140 gosli je bilo opremljenih z Amatijskim, okrog 200 pa s Stainerjevim listkom. A niti ene izmed teh gosli niso bile Stradivarijeve, Amatijske ali Stainerjeve. Pogosto so goljufi iz starih mojstrskih gosli jemali izvirne listke, jih nadomeščali z novimi, one pa potem vlepljali v slabše instrumente.

246 mojstrskih gosli v podstrešju

Bolj ko za Stainerjeve gosli je znana usoda Stradivarijevih izdelkov. Veliki goslar jih je ustvaril nad tisoč, nekateri raziskovalci pravijo celo tri tisoč. Izmed teh poznamo zgodovino kakih šest sto. Njih zgodovina je pogosto prav zanimiva. To velja na primer za gosli, ki jih je mojster izdelal 1716, in so znane pod imenom »Messias-Strade«. Našli so jih po zaslugi italijanskega tesarja Luigija Tarisia. Ta je prodajal in zamenjaval stare gosli, ki jih je hranil v svojem bormem stanovanju v Milanu. Mož je bil čudak, ki ga je plemeniti zvok starih mojstrovin manj mikal kakor njih zunanja lepota. Leta 1827, je potoval peš v Pariz in prodal tam šeststo gosli. Med poznalci so zbujele velikansko pozornost. Moža, ki je bil oblečen kakor berščak, so pozvali, naj prinese še kaj takšnega v Pariz. Ob svojem drugem obisku je pripovedoval, da ima v svojem stanovanju v Italiji najčudovitejše gosli na svetu, da se pa od njih ne more ločiti.

Leta 1854, je umrl in tedaj je pariški goslar Vuillaume pohitel do njegovih svojcev. Gosli, o katerih je Tarisio govoril tolikokrat z navdušenjem, je v resnici našel in se prepričal, da ni bil tesar prav nič pretiraval. Kupil pa ni samo te mojstrovine. V podstrešnici je bilo nič manj ko 246 gosli starih mojstrov, ki so mu jih nevedni dediči prodali za borih 80.000 frankov. To je bil največji zaklad gosli, kar so jih kdaj odkrili. Samo gosli z označbo »Messias-Strade« so leta 1890, prodali za vrednost današnjih 400.000 lir goslarju Hillu v Londonu, a Hill je kmalu nato prejel zanje en in četrtilijona lir.

Med Tarisiovo zapuščino so bile tudi ene izmed najlepših Guarnerijevih gosli, ki jih po glasu niso dosegale niti stradivanke. Kupil jih je neki učitelj iz Leipziga, potem so prišle za 17.000 mark v last slovitega goslača Wilhelma, nazadnje so jih prodali v Berlin.

Ponarejevalec na debelo

Prej omenjeni francoski goslar Vuillaume je bil eden najboljših posnemovalcev starih mojstrskih instrumentov. Izdelal jih je skoraj tri tisoč in mnogim med njimi, ki jih je opremil s ponarejenimi listki, veljajo še danes za Stradivarijeve izdelke. Vuillaume, ki se je izbornu razumel na kupčije, in francoski učenjak Savart sta v ostalem mnogo dragocenih gosli žrtvovala svojim raziskavam. Hotela sta odkriti skrivnost krasnega zvoka, ki odlikuje gosli velikih Italijanov. V mnoge Vuillumove gosli

so vdeleni baje delj starih mojstrov. Podobno usodo kakor »Messijeve gosli« je imela svetovno znana »Bettsova stradivanka«. L. 1825, jo je bomo oblečen možak ponudil londonskemu izdelovalcu glasbil Arthuru Bettso v nakup. Ko je ta godalo očistil in opazil, da je kupil ene izmed najlepših Stradivarijevih gosli, je hotel neznanemu možakarju nekaj doplačati. Toda ta je izginil in se ni javil nikoli več. Zakaj se je skrival, ni nihče dognal. Gosli so prišle najprej k Vuillamu v Pariz, potem v Antwerpen, potem v Nemčijo. Njih cene dovolj zgovorno kažejo njih vrednost. L. 1878, jih je kupil Londončan George Hart za 16.000 lir današnje vrednosti, 1886, vojvoda Campo-Selecejski za 240.000 lir, 1891, je plačal Hill v Londonu zanje 380.000 lir, nato so prišle glasovskemu klavcu Wadelu za 700.000 lir v roke, nazadnje jih je kupila baronica Vilma de Boeselager za 1.200.000 lir.

Zalostne usode je bila deležna znamenita »Herkułova stradivanka«. L. 1907, so jo ukradli nekemu virtuozu v Petrogradu in odšel je ni nihče več videl. Instrument je izdelal Stradivari, 1732.

Izgubljena duša

Naravnost tragično usodo pa je ućakala stradivanka carja Nikolaja I. Carska rodbina jo je dala na razpolago prvemu koncertnemu mojstru dvornega orkestra. Nekega dne je dragoceno godalo izginilo — nekdo ga je bil ukradel. Pozneje so ga izsledili v Berlinu in za 6000 rubljev se je vrnilo v Rusijo. Neki goslar je znal lastnika teh gosli pregovoriti, da bi jih bilo treba nanovo lakirati, kajti bile so na zunaj v resnici zelo zanemarjene. Goslar je trdil, da ima lak, ki ga je bil izdelal po receptih cremonskih mojstrov. Ko so pa instrument po tej obravnavi prvič preizkusili, so z grozo ugotovili, da je svoj prejšnji prekrasni glas popolnoma izgubil. Zaman so bili vsi poskusi, da bi mu ga znova vrnil — izgubil je svojo dušo za vedno.

Svoje zadnje gosli je izdelal Stradivari v starosti 93 let. Tiste, ki veljajo za zadnje, imajo listek z opombo »d'anni 93« ter jih imenujejo »violino labodjega speva«. Te gosli so danes baje v rokah nekega brazilskega goslača v Buenos Airesu.

Kot ene najstarejših gosli veljajo tiste, ki so bile nekoč last mestne zakladnice v Innsbrucku. Izdelal jih je ustanovitelj prve goslarске šole v Bressiji Gasparo da Salo, ki ga smatrajo s Tieffenbruckerjem za izumitelja gosli sploh. Umrl je l. 1609. Častiljivi instrument je v 17. stoletju kupil kardinal Pietro Aldobrandini za 3000 dukatov ter ga pozneje daroval innsbruski zakladnici. Ko je Napoleon vrl na Tirolsko, je neki francoski vojak ukradel mojstrovino, ki je imela namesto polža izrezljano deško glavo — baje delo Benvenuta Cellinija. Vojak jo je prodal dunajskemu bančniku Raczku, ki jo je poklonil norveškemu virtuozu Oleju Bullu. Po Bullovi smrti je godalo prišlo v bergenski muzej, kjer sanja pod steklenim zvoncec o svoji veliki preteklosti.

Paganinijev najljubši instrument

Podobna je bila usoda Paganinijevega najljubšega instrumenta, ki ga je kralj med goslači nazval »tope«. Izdelal ga je 1741. Giuseppe Guarneri del Gesu, Paganini pa ga je daroval neki ljubiteljski glasbi iz Livorna. Po Paganinijevi smrti je postalo lastnik slavnih gosli njegovo rodno mesto Genova, kjer počiva isto tako pod steklenim zvoncec v mestni hiši. Štirideset let pozneje so izročili godalo nekemu Paganinijevemu učencu, da bi preizkusil njegov glas, ki je bil kakor prej prekrasen. Leta 1908, so sklenili na občinski seji, da bodo instrument

Niccolò Paganini

enkrat na leto skrbno pregledati in dvakrat preizkusiti njegov glas, kajti to bo njegovi ohranitvi samo v prid.

Paganini je v ostalem zapustil še osem dragocenih Guarnerijevih gosli, ki so jih po njegovi želji prodali virtuozu Beriotu, Ernestu Lipinskemu, Moliqueu, Maysedru, Bullu Spohru in Vieuxtempu.

Beethoven je imel dvoje Amatijskih gosli ter neki Guarnerijev instrument. Obe amatijski sta za svet utihnili, ker ju hranijo v muzeju glasbene visoke šole v Charlottenburgu.

Mnogo drugih mojstrskih instrumentov je last zasebnih zbirk in muzejev. Pogosto gre po svetu novica, da so kje v kakšni ropotarnici odkrili pozabljene cremonske gosli. Običajno se potem izkaže, da imajo ponarejen listek ali da navidez svoji stari zunanosti; nikakor niso stare. Če pa pomislimo, da poznamo komaj polovico instrumentov, ki so jih zgradili veliki mojstri, ne moremo izključiti, da bi se ta ali oni v resnici ne našel.

SPORT

Derby ali kaj?

Četrta tekma med Ljubljano in Hermesom — ob 18. na stadionu v Šiški

Po neuspelem poizkusu pretekle nedelje, da bi Iztok izvil na mejan Hermežane, so zdaj Hermežani pregovorili za prijateljsko tekmo — SK Ljubljano. To pomeni, da se bosta danes spet enkrat — in sicer četrtič v sezoni — srečala oba glavna predstavnika ljubljanskega nogometa.

Če tako sodimo, potem gre v današnji tekmi za krajevni »derby«, ki naj izravna dosedanje rezultate vsaj toliko v prid Hermežanov, da ne bo Ljubljana — vsaj s številkami — govorila o popolni premoči in samo slučajnih uspehih tega nasprotnika. Tri dosedanja srečanja so dala naslednjo bilanco v številkah: 5:1 v točkah in 11:2 v golih in ta gotovo ne govori o enakovrednosti obeh enajstoric. Zato Hermes komaj čaka in je zdaj tudi dočkal obračun, pri katerem ima tudi še prednost domačega igrišča. Po vsem tem je današnja tekma vendarle »derby« — vsaj za moštvo gostitelja.

Tekma bo ob 18. na stadionu v Šiški s predtekmo ZSK Hermes — SK Ljubljana mladina ob 16.30.

Iz Zbora nogometnih sodnikov. Za tekmo Hermes—Ljubljana delegirani g. Makovca, za predtekmo g. Dolinarja. — Predsednik.

Plavalni tečaj za višješolce

V teku letošnjih počitnic bo v Ljubljani več sportnih in telovadnih tečajev, ki se jih bodo udeleževali višješolci in višješolke, ki čutijo veselje do plavalnega sporta, lahkotletike, tekmovalnih igr ali sodobne orodne telovadbe. Po smernicah s konference Slovenske sportne zveze pomenijo ti tečaji prvi korak k vzgoji bodočega tekmovalnega naraščaja. Tečaji bodo ločeni za dekleta in fante, pouk (trening), pa bo po trikrat tedensko.

Priprave za počitniške dijaške tečaje so v glavnem že zaključene. Zlasti veliko zanimanje so pokazali dijakji za plavalni sport, ki ima v Ljubljani že lepo izročilo. Djaki bodo prihajali k treningom ob ponedeljkih, sredo in petkih, dijakinje pa ob torekih, četrtek in sobotah. Razdeljeni bodo v tri oddelke po 25 učencev (učenki), treningi pa bodo trajali vsakokrat od 9. do 11. ure. Po dvakrat tedensko bo plavalni pouk v kopališču Ilirije, po enkrat tedensko pa obvezen dopolnilni sport na

igrišču (za dekleta v Tivoliju, za fante pa na stadionu). Učenci, ki so se prijavili v sportne tečaje, bodo o počitnicah oproščeni razširjenega pouka šolske telesne vzgoje.

Učno gradivo za plavalne tečaje obsega tri skupine: a) specialne predvaje za plavalce na suhem in v vodi; b) urjenje prsnega, prostega (crawla) in hrbtnega plavanja; urjenje startov, obratov in stajet; c) reševalno plavanje. Posebna pozornost bo veljala urjenju treh glavnih načinov plavanja. Vztrajno plavanje bodo gojili zaradi racionirane prehrane samo do 400 m, hitro plavanje pa na 50 m in 100 m. V okviru plavalnega tečaja bo dana tudi možnost, da se bodo učili waterpola (samo fantje) in skokov v vodo. Tako bo dobil slovenski plavalni sport letos poleti okrog 150 temeljito in vsestransko izurjenih naraščajnikov in naraščajnic, ki bodo ob svojem času okrepili vrste naših plavalnih klubov.

Oba plavalna tečaja bo vodil prof. Drago Ulaga s sodelovanjem šolskih sportnih strokovnjakov in tekmovalcev SK Ilirije. Začetek tečajev bo objavljen v sportnih rubrikah ljubljanskih dnevnikov. Obvezna konferenca za tečajne učitelje bo v soboto 1. julija v kopališču SK Ilirije.

Kalcedon

Kalcedon je prosjana rudnina bele, sive, modre ali rumene barve ter obstoji v glavnem iz kremenčeve kisline. Kot glavna grozdna sestavina ahatu izpolnjuje mehurjaste prostore v bazaltu. Pogosto je njegova oblika zelo lepa in tvori okamenelo snov pravadnih školjk. Dimasto, pegasto ali mahovo risani kosi se imenujejo mokke. Najdragocenejši so globoko črni ali modri kamni, ki jih je pa razmeroma redko najti.

Rezarij draguljev obdelujejo kalcedon vseh vrst najraje. Veliki umetniki so izdelovali in še izdelujejo iz njega geme in kameje, ki so jih n. pr. vladarji nosili kot pečatnike za svoje poslanice in tajna poročila, vdane v težke prstane. Aleksander Veliki je dal Pigroteh izrezati svojo podobno kot kamejo iz velikega, večbarvnega kalcedona.

Najlepše kamne dajejo rudniki v Guzuratu (Vzhodna Indija) ter v Uralu. V carski brusilnici, ki jo je uredila Katarina II. že l. 1755, v Jekaterinogradu, so obdelovali kalcedone z Urala in Sibirije ter so prihajali potem na vse evropske trge.

Mnogo znamenitih ter zanimivih osebnosti si je izbralo kalcedon za svoj najljubši kamen ter ga nosilo vse svoje življenje, v lepih in grdih dneh, dokler ni padel zadovoljnim dedičem v roke. Med temi osebnostmi je bil na primer knez Aleksej Orlov, znani razvratnež in carski ljubljencec, ki je l. 1762. lastnoročno zadavil Petra III. in osem let pozneje v trdi pomorski bitki uničil večji del turške vojne mornarice. Sivomodri kamen je nosil skupaj z drugim cvetj iz kraljestva draguljev na svoji maršalski palci. Naj še omenimo, da velja kalcedon za kamen meseca junja in osrb, ki so se rodile v znamenju Bika. Takšnim ljudem pripisujejo pristaj, astrologije, kakor znano, družabno čud, veselje do garave in umetnosti ter do vseh užikov, ki jih proži naša zemlja.

Vse stroške za napravo in ureditev za klonišča v okviru predpisov nosi hišni lastnik; ker pa gre za varnost vseh stanovalcev in je sploh protiletalsko zaščito treba razumeti kot tovariško obrambo proti skupni nesreči, je samo ob sebi razumljivo, da mora po svojih močeh s prostovoljnim delom pri urejanju hišne zaščite pomagati vsak stanovalec.

Križanka št. 46

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17						18				
19			20		21					22		23		
24			25		26		27			28		29		30
	31				32		33	34			35		36	
37	38		39			40		41						
42		43		44		45	46	47					48	
49			50			51		52		53			54	
55				56		57			58			59		
60										61				

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. kraj na Koroškem, 5. slovenski pesnik, 16. arabski poglavar, 17. podoba, vzporeditev, 18. slikar uporablja vodne in oljate, 19. kača, 20. veznik, 21. okrogli kuni, obli vrhovi, 23. pokvarjen, nezdrav, propadajoč, 24. reka na Kitajskem, izvira v gorovju Jablanov, 25. vzpetina, hrib, 27. kazalni zaimek, 28. števil, 30. okrajšano moško ime, 31. sega, običaj, 33. roka, 36. okrajšan veznik, 37. znak za kemično prvin, 39. razdražena, oddeljena, 41. privlačno, polno zanimivih dogodkov, 42. kovina, 44. kratica za valutno enoto, 45. začetnice imena velikega otoka vzhodno od Avstralije, 47. moško ime, 48. v pravici, 49. tudi tako, brez tega, kljub temu, 51. sočivje, 53. kratica za circa, 54. rastlina z rožgami, 55. slovenski pesnik in pisatelj, 57. šolska potreščina, 59. slavnostna obleka, 60. za slovensko leposlovje zaslužen mož, urednik »Slovenskega glasnika«, 61. prevare, zvijače.

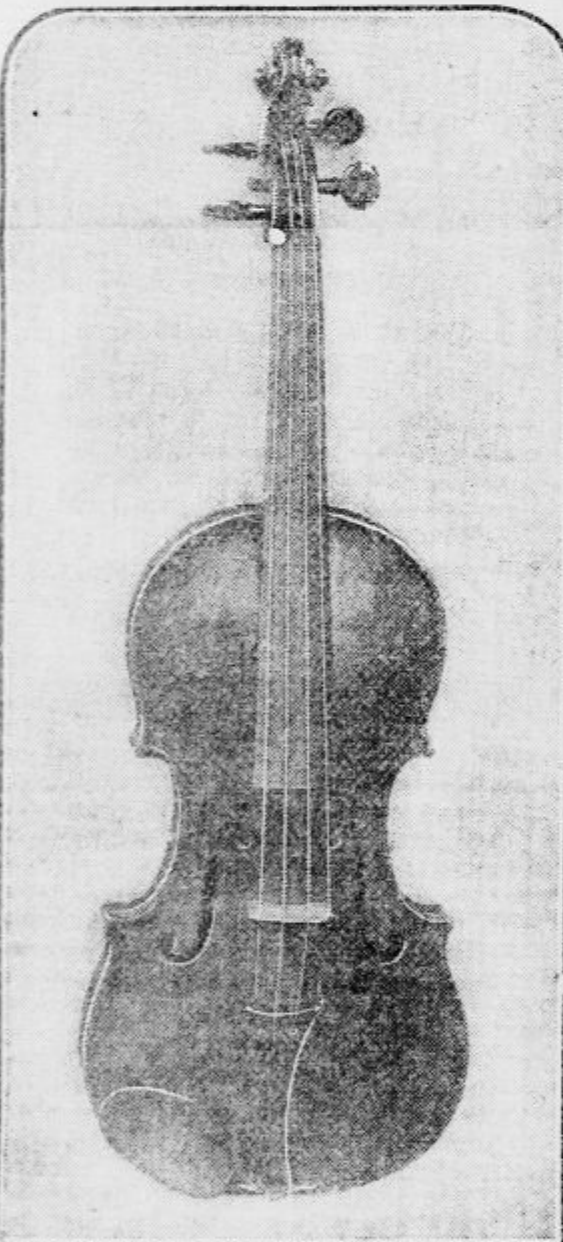
Navpično: 1. ureditev vodne struge, 2. drugi kalif (634—644), 3. ni arijske rase, 4. znak za kemično prvin, 5. pritok Urala, 6. poleg, zraven, 7. zavoj, paket, 8. država v Aziji, 9. požira, 10. vzklík, 11. začetek abecede, 12. gol, 13. neke barve, 14. žensko ime, 15. Prešernov prijatelj in kritik, po rodu Čeh (1799—1852), 17. mesto v Srbiji, 20. neposredni vzrok, 22. ime pokojnega vodje hrvaške kmečke

stranke, 25. ime katoliškega opata svetnika, ki ga koledar navaja 16. oktobra, 26. pristanišče v Arabiji, 28. spol pri poroki, 29. red, klasifikacija, 32. sredi Kranja, 34. števil, 35. grška boginja krivice, 38. nadežen, slabe volje, 40. pozitivne elektrode, 43. del noge, 46. dve palici, deski, pravokotno druga na drugi, 48. vrsta žganja, 50. kot (srbohrv.), 51. grški pastirski bog, 52. reka na Peloponezu (danes Eurotas), 54. števil, 56. kratica za neznančvo ime, 57. egipčanski bog, 58. začetnice imena slovenskega literarnega glasila, ki je začelo izhajati l. 1830, 59. kratica za valutno enoto treh držav.

Rešitev križanke št. 45

Vodoravno: 1. ponovitev, 8. periferen, 15. Aneta, 16. Lar, 18. ovira, 19. el, 21. oda, 22. satan, 24. aga, 25. stol, 26. din, 28. mka-ven, 30. ako, 31. etop, 32. del, 33. žg, 34. krop, 35. ter, 37. delaven, 41. Ero, 42. ar, 43. era, 45. namen, 46. tla, 48. il, 49. omeo, 51. Var, 52. hrana, 54. ambasador, 55. delikaten.

Navpično: 1. predstava, 2. na, 3. ono, 4. veda, 5. Ita, 6. ta, 7. vlak, 8. prav, 9. ro, 10. Iva, 11. figa, 12. era, 13. Ra, 14. nepopoln, 17. Atazama, 20. liter, 22. silen, 23. nežen, 25. ukori, 27. nor, 28. mod, 29. Nin, 30. are, 36. kres, 38. Lavr, 39. Verd, 40. slak, 43. Ema, 44. Ala, 46. tri, 47. Ana, 49. ob, 50. od, 52. hl, 53. at.

Die Violine des Geigenmachers Guarneri — Viočina, ki jo je izdelal goslar Guarneri

Topovski:

Telefon

Na naborih sem zmeraj kratko opravil. Čim me je pogledalo predirljivo zdravnikovo oko, že je vojak, ki je delal zapisnik, zapisal: začasno nesposoben. Kljub temu sem bil mnenja, da te časti n'sem vreden, zato sem četrtič — zaveda se je namreč leto za letom ponavljala — proti ponovni taki odločitvi ugovarjal. Člani komisije so vzeli moje pomisleke na znanje, vendar so sklep odložili do prihodnjega leta. Morda da se bodo takrat ujemali z mojim mnenjem... Imeli so prav na vsej črti.

Potem pa je prišla vojna. Postal sem telefonist. Kmalu na to sem bil dodeljen štabu bataljona. Poveljnika, mladega majorja, smo imeli vsi radi. Bil je starešina in pravem pomenu besede, vojak in tovariš. Njegove odločitve so bile zmeraj premišljene, obenem pa nagle, naravnost bliskovite. Zmeraj je znal najbolj učinkovito ukrepati, nad vse je ljubil red in disciplino in sam se je ređu in disciplini brez pridržka pokoraval. skratka, bil je vzoren vojak.

Major Dunne, tako se je moj poveljnik imenoval, se je bil pred kratkim poročil z deset let mlajšo mladenko, ki jo je imel srečno rad, kakor tudi ona njega, vendar zaradi tega ni zanemarjal svoje dolžnosti. Le včasih se je v svoji uradni sobi zamislil. Skrivaj sem ga opazoval, stoječ ob telefonu in brzojavu, kako je prenehal pregledovati papirje pred seboj in pogled mu je zaplaval v neznane daljave... Toda le za nekaj trenutkov... Že se je vrnil odbehlj duh v njegovo atletsko telo in velike, odkrite oči so se srepro zapile v uradne papirje na veliki pisalni mizi.

Nekega dne pa ga je dalj časa premagovala otožnost. Najmanj četr ure je negibno strel pred se, nenadno pa se je zdrnil, se obrnil proti meni in me poklical:

»Kajlar Peter!«
»Ukazujete, gospod major! sem strumno trčil s petama.

Začuden me je pogledal in zazdelo se mi je, da je iz neznanega vzroka začel v zadrego. Potem pa me je vprašal:

»Ali ti ugaja moja žena?«

»Nepor'no, gospod major,« sem iskreno zatrdil. »Srečni ste lahko, da imate tako ženo.« In rad bi bil rekel še kaj.

»Misli?« je negotovo rekel major in na obraz mu je legla senca, da me je čudno spreletelo po hrbtu. Potem se je spet zamislil in ko je zapuščal urad, je bil njegov korak negotov in truden.

Naslednji dan popoldne je prišlo povelje, da moramo takoj na bojišče. Čez eno uro smo bili že na poti, čez tri dni pa smo v prvi vrsti že pričakovali sovražnikov napad. Ležal sem pred štabno podzemeljsko utrdbo, s slušalkami poljskega telefona na ušesih, in sprejemal. Nenadno pa so iz višjega poveljstva zahtevali majorja, prav v trenutku, ko nas je začel sovražnik obstreljevati, zato sem na ves glas zavpil:

»Gospod major Dunne, telefon!«

In že je bil zunaj. Naglo sem snel slušalko in mu jih podal, sam pa se odmaknil pol metra stran, da je mogel leči na moje mesto. »Od višjega poveljstva,« sem mu še zavpil na uho, in n'sem dobro izgovoril zadnje besede, ko je prigolčal šrapnel, padel na vrlega poveljnika in ga raztrgal, mene pa, ki sem se ga skoraj dotikal, ni nič opraskal...

